

Sygn. akt I C 678/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący SSR Magdalena Glinkiewicz

Protokolant st.sekr.sąd. Bożena Czajkowska

Po rozpoznaniu w dniu 29 października 2018 r. w Toruniu.

sprawy z

(...) S.A. w B.

przeciwko:

M. R.

o zapłatę – na skutek zarzutów pozwanego od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z dnia 23 sierpnia 2016r., sygn. akt I Nc 1225/16

orzeka:

I uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z dnia 23 sierpnia 2016r., sygn. akt I Nc 1225/16 w całości;

II umarza postępowanie w części - co do kwoty 12.300 zł (dwanaście tysięcy trzysta złotych);

III oddala powództwo w pozostałej części;

IV zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.834 zł (cztery tysiące osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 1.056 zł (tysiąc pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem kosztów sądowych, od uiszczenia których pozwany był zwolniony.

Sygn. akt I C 678/18

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w B. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko M. R. zobowiązującego pozwanego do zapłaty na rzecz powoda kwoty 28.349,69 zł wraz z umownymi odsetkami od dnia 16.03.2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż pozwany poprzez podpisanie weksla zobowiązał się do zapłaty kwoty 31.049,69 zł. Powód wezwał pozwanego do wykupu weksla. Pozwany uiścił jedynie kwotę 2,700 zł.

Sąd Rejonowy w Toruniu w dniu 23 sierpnia 2016 r. w sprawie I Nc 1225/16 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, zgodnie z żądaniem powoda.

Pozwany złożył zarzuty od nakazu zapłaty wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania

Podniósł, iż weksel stanowił zabezpieczenie umowy pożyczki. Zakwestionował wpisaną na wekslu kwotę i zarzucił wypełnienie blankietu nieprawidłowo i niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym. Podniósł zarzut wygaśnięcia zobowiązania, gdyż pożyczka została spłacona. Zaznaczył, iż w umowie pożyczki zawarte są klauzule niedozwolone zastrzegające na rzecz powoda opłaty nienależne i rażąco wygórowane. Podkreślił, iż faktycznie udzielono mu pożyczki w kwocie 9.000 zł jednocześnie obciążając obowiązkiem zapłaty kwoty 14.344 zł tytułem rzekomej składki ubezpieczenia, opłaty przygotowawczej – 1.592 zł, wynagrodzenia umownego w kwocie 1.896 zł oraz odsetek w wysokości 9,92% rocznie. Przy udzielanej pożyczce 9.000 zł całkowity pozaodsetkowy koszt pożyczki wyniósł 17.832 zł. Wskazał, iż umowa ubezpieczenia do której zawarcia został zobowiązany nie była w istocie umową ubezpieczenia, ubezpieczenie to było fikcyjne, kwota opłaty przygotowawczej nie odpowiadała kosztom rzeczywistych działań powoda zaś wysokość wynagrodzenia zastrzeżonego w umowie jest niedopuszczalna. Nadto opłaty windykacyjne w łącznej wysokości 5.2152 zł nie należą się powodowi gdyż nie wykazał aby podejmował jakiegokolwiek działania windykacyjne.

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy zwolnił pozwanego od kosztów sądowych – od opłaty od zarzutów.

W piśmie z dnia 29 czerwca 2018 r. powód ograniczył powództwo o kwotę 12.300 zł z uwagi na dokonane przez pozwanego wpłaty po dacie wniesienia pozwu. Podtrzymał swoje dotychczasowe twierdzenia. Zaprzeczył aby umowa pożyczki zawierała klauzule niedozwolone.

W kolejnym piśmie pozwany wskazał, iż z przedłożonej przez powoda karty klienta wynika, iż nie tylko spłacił zaciągnięty kredyt ale i dokonał 1 nadpłaty

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 14 października 2015 r. M. R. zawarł z (...) S.A. w B. umowę pożyczki. Pożyczkodawca udzielił pożyczki w kwocie 9.000 zł Dodatkowo ustalił koszty ubezpieczenia na kwotę 14.344zł, opłatę przygotowawczą na kwotę 1.592 zł, wynagrodzenie umowne na kwotę 1.896 zł. Łącznie do spłaty była kwota 26.8324 zł.

Dowód: umowa pożyczki z załącznikami k. 122-130

Na składkę ubezpieczeniową w wysokości 14.344 zł składały się: wynagrodzenie (...) S.A. 11.475,20 zł, udział w zysku (...) S.A. 1.928,61 zł, składka na ryzyko ubezpieczeniowe 940,19 zł.

Dowód: pismo z dnia 11.09.2018 r. k. 161

Zabezpieczeniem zapłaty kwoty zobowiązania stanowił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Dowód: weksel k. 4;

deklaracja wekslowa k. 131

Pismem z 14 lutego 2016 r. (...) S.A. w B. wypowiedział umowę pożyczki.

Dowód: pismo z 14.02.2016 r. k. 132

M. R. wpłacił na rzecz (...) S.A. w B. łącznie kwotę 16.052 zł.

Dowód: karta klienta k. 140-141

(...) S.A. w B. wypełnił weksel in blanco na kwotę 31.049,69 zł wskazując termin zapłaty na dzień 15 marca 2016 r.

Dowód: weksel k. 4

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych oraz dokumentów przedłożonych przez strony.

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów zgromadzonych w toku procesu, albowiem ich prawdziwość nie budziła w ocenie Sądu jakichkolwiek wątpliwości.

W związku z wniesionymi przez pozwaną zarzutami od nakazu zapłaty, w których pozwany odwołał się do łączącej strony umowy pożyczki, istniejący między stronami spór, z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przeniósł się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym w postępowaniu nakazowym, po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, dopuszczalne jest powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącej strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony weksel gwarancyjny. Wystawienie weksla ma bowiem na celu zabezpieczenie zobowiązania ze stosunku cywilnoprawnego i polega na tym, że dłużnik stosunku „podstawowego” podpisuje blankiet wekslowy, wręcza go wierzycielowi, upoważniając go do wypełnienia stosownie do wyników obrachunku „podstawowego” stosunku prawnego. Przez te czynności przydana zostaje wierzycielowi dodatkowa podstawa w postaci zobowiązania wekslowego. Umożliwia to wierzycielom dochodzenie roszczeń nie tylko w drodze zwykłego procesu, lecz także w postępowaniu odrębnym nakazowym (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 07 stycznia 1967 r., sygn. akt III CZP 19/66, OSNCP 1968/5, poz. 79, uchwała Połączonych I.: Cywilnej oraz Pracy i (...) z 24 kwietnia 1972 r., sygn. akt III PZP 17/70, OSNCP 1973/5, poz. 72).

Zgodnie z treścią art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Szczegółowo prawa i obowiązki stron zostały uregulowane w umowie pożyczki z 19 sierpnia 2018 r.. Ponieważ pozwany nie wywiązał się ze spłacenia wszystkich rat umowa została wypowiedziana. Pozwany nie kwestionował zawarcia umowy, lecz podnosił, że umowa zawiera zapisy o wynagrodzeniu umownym, kosztach ubezpieczenia, opłacie przygotowawczej, które są uznane za niedozwolone.

Sąd nie miał wątpliwości co do skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki oraz prawidłowości wypełnienia weksla.

Zgodzić się należy natomiast z argumentami przedstawionymi w odpowiedzi na pozew odnośnie żądania kosztów ubezpieczenia wynagrodzenia umownego. Naliczenie w umowie tych opłat budzi poważne wątpliwości w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 3851§1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przedłożonej umowy wynika, że na całkowity koszt każdej pożyczki składa się oprócz kapitału i odsetek, koszt ubezpieczenia stanowiący ponad 100% wartość udzielonej pożyczki.

Z treści umowy wynika, że jej przedmiotem była pożyczka w wysokości 26.832 zł. Faktycznie jednak pozwany nie otrzymał takiej sumy bowiem z kwoty pożyczki została „potrącona” kwota 14.344 zł z tytułu ustanowienia zabezpieczenia w postaci przystąpienia do ubezpieczenia. Żądanie w tym zakresie nie zostało uwzględnione z następujących przyczyn. Jakkolwiek z deklaracji zgody podpisanej przez pozwanego wynika, że wyraża on zgodę na przystąpienie do ubezpieczenia, to jednak kwota, która faktycznie miała być poniesiona z tytułu ubezpieczenia nie odpowiadała tej sumie. Zgodnie z treścią umowy (pkt 17.2) składka na ubezpieczenie miała być wpłacono jednorazowa i ubezpieczający (powód) upoważniony był do potrącenia kosztów opłacenia składki. Oznacza to, iż określona jako składka ubezpieczeniowa kwota nie odpowiada rzeczywistym kosztom ubezpieczenia, a zawiera w istocie dodatkową

ukrytą prowizję pożyczkodawcy. Podkreślić należy, iż z informacji od ubezpieczyciela (...) U S.A. wynika iż na składkę ubezpieczeniową w wysokości 14.344 zł składało się: wynagrodzenie powoda (...) S.A. w kwocie 11.475,20 zł, udział w zysku powoda (...) S.A. w kwocie 1.928,61 zł zaś sama składka wynosiła 940,19 zł. Z powyższego jasno wynika, iż jedynie w niewielkim procencie składka ubezpieczeniowa powoda dotyczyła rzeczywiście ubezpieczenia umowy pożyczki, zaś aż około 90% wpłaconej sumy stanowiła w zasadzie dochód powoda z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia. Nie można pomijać tego, iż w sytuacji kiedy przedmiotowa umowa przewiduje odsetki od pożyczki w maksymalnej wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, zapis ten jako zmierzający do obejścia ustawy oraz sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszający interes konsumenta uznać za abuzywny na podstawie art. 385§1 k.c.

Sąd nie zgodził się z zasadnością żądania powoda w części dotyczącej kosztów windykacji. Powód zażądał bowiem od pozwanej kwoty 5.152,40 zł stanowiącej 20% pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty. Podkreślić należy, iż strona powodowa nie wykazała faktycznie poniesionych kosztów windykacji. Nie przedstawiła również żadnych dowodów na podjęcie czynności windykacyjnych. Tym samym Sąd nie znalazł podstaw dla zasądzenia roszczenia w tym zakresie.

Sąd uznał, iż w związku z udzieloną pożyczką powodowi należała się opata przygotowawcza oraz wynagrodzenie umowne. Powód poniósł bowiem koszty związane z przygotowaniem umów w tym gromadzeniem dokumentów, dokonania weryfikacji zdolności kredytowej, uruchomienia środków nadto koszt obsługi, dostarczenia i podpisania umowy, koszty osobowe, administracyjne i marketingowe. Wynagrodzenie umowne stanowi natomiast wynagrodzenie za możliwość skorzystania przez pozwaną ze środków finansowych powoda przez okres w jakim pozwana ma prawo dysponować środkami pieniężnymi.

Sąd w toku postępowania ustalił, iż w rzeczywistości powód otrzymał pożyczkę w wysokości 9.000 zł. Z karty klienta jasno wynikało natomiast, iż pozwany uiszczył na rzecz powoda łącznie kwotę 16.092 zł, która o ponad 7.000 zł przekracza otrzymaną przez pozwanego pożyczkę. W przekonaniu Sądu spłata ta pokryła nie tylko koszty należności głównej ale również należnego ubezpieczenia czy kosztów wynagrodzenia umownego i prowizji powoda.

Powód skutecznie cofnął pozew co do kwoty 12.300 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd w pkt I wyroku uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym dnia 23 sierpnia 2016 r., sygn. akt I Nc 1225/16 w całości (pkt. I wyroku), umorzył postępowanie w części – co do kwoty 12.300 zł (pkt II wyroku) i oddalił powództwo w pozostałej części (pkt III wyroku).

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c. z którego wynika zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z jej treścią strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W przedmiotowej sprawie na koszty procesu powoda złożyły się: opłata od pełnomocnictwa 17,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 4.800,00 zł - § 2 pkt 5 w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. w brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia pozwu.

Zgodnie z art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 167, poz 1398 z późn. zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.056 zł tytułem opłaty od zarzutów, od uiszczenia której pozwany był zwolniony.